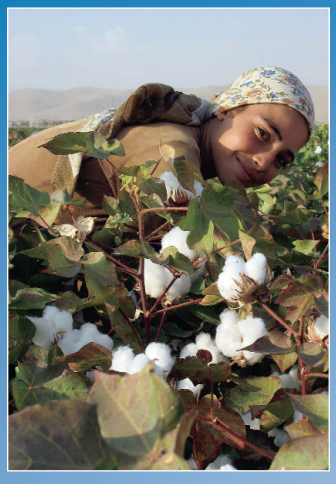

Yüzyılın En Büyük Kalkınma Projesi GAP Ve 2012 Hedefleri

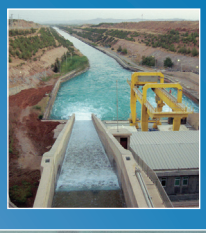
"Yüzyılın En Büyük Bölgesel Kalkınma Projesi" olarak nitelendirilen GAP Eylem Planı'yla beş yılda bölgeye 27 milyar YTL kaynak aktarılacak. 73 yatırımı içeren proje ile 3.8 milyon kişiye iş imkânı sağlanacak, kişi başına gelir yüzde 209 artacak.

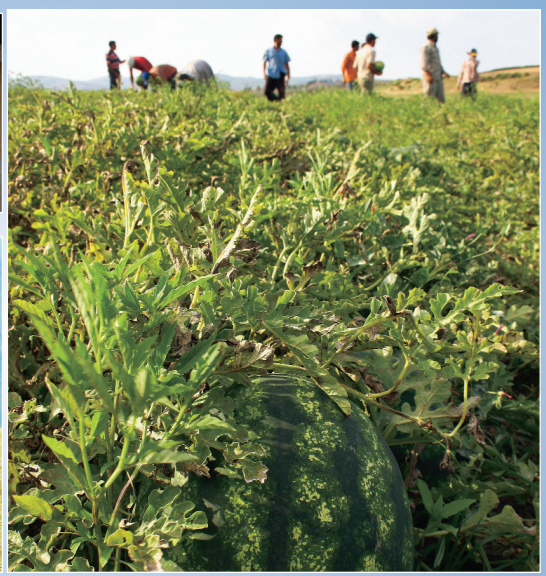

Hükümet "GAP Eylem Planı" adıyla, Bölgesel Kalkınma nitelikli yeni bir paket sundu. Bu proje kapsamında 3.8 milyon kişiye iş sağlanacağı, 1.8 milyon hektar alanın suya kavuşacağı açılandı. Güneydoğu Anadolu'da ve genel olarak Türkiye'de "heyecan verici" bulunan proje, yatırımları, teşvikleri, ekonomik ve sosyal kalkınmayı, canlanmayı ve zenginleşmeyi hedefliyor. Proje ayrıca terörün psikolojik ve kültürel zeminini yok etmeyi hedefliyor.

Cumhuriyet tarihinin en önemli kalkınma hamlelerinden biri olan Güneydoğu Anadolu Projesi'nin (GAP) ortaya çıkışı da 25 yıl öncesine dayanıyor. 1950'li yıllarda artan enerji ihtiyacını dikkate alınarak kurulan Devlet Su İşleri Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki ilk etüd ve planlama çalışmalarını yaptı.. Türkiye o yıllarda 26 havzaya ayrıldı. 1977'de bu havzalardan, aşağı Fırat ve Dicle havzaları "Güneydoğu Anadolu Projesi" adı altında birleştirildi. Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerini içine alan 75 bin kilometrekarelik alan, yani Türkiye'nin yüzde onu, GAP Bölgesi olarak tanımlandı.

GAP kapsamında 22 baraj, 19 hidroelektrik santral içeren 17 proje hazırlandı. Ancak Atatürk Barajı ve Şanlıurfa tünelleri dışındaki projeler bir türlü hayata geçirilemedi. Proje hazırlandığında, toplam maliyetin o günün kuruyla 32 milyar dolar olacağı hesaplanıyordu.

Türkiye'nin sulanabilir arazisinin yüzde 20'si GAP Bölgesi'nde olmasına rağmen, bu toprakların yüzde 85'i sulanamıyor. Rakamla; 1,4 milyon hektar alanının ancak 230 bin hektarlık kısmında tarım yapılabiliyor. Üstelik ilk proje hazırlandığında toprağın dönüşümlü olarak kullanılması, yani dört yılda bir aynı ürün ekilmesi öngörülüyordu. Bugüne kadar sulanabilen tek ova olan Harran'da bu hayata geçirilemedi.

YENİ YAKLAŞIM

Başbakan Recep Tayip Erdoğan tarafından 29 Mayıs'ta Diyarbakır'da açıklanan GAP Eylem Planı'yla 1,8 milyon hektar alanın sulanması, yılda 27 milyar kilovatsaat elektrik üretilmesi, kişi başına gelirin yüzde 209 artması ve toplamda 3,8 milyon kişiye iş imkânı sağlanması hedefleniyor. Özellikle dört ana eksen çerçevesinde takvime bağlanmış eylemler GAP Eylem Planı'nın dikkati çekerken yeni yaklaşımlar şöyle özet-

lemek mümkün: Öncelikle bölgede kalkınma ajansları ve cazibe merkezleri uygulamasına geçilecek. Merkezler Diyarbakır, Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin, Erzurum, Van'da uygulanacak. Bu yıl içinde kalkınma ajansları faaliyete başlayacak. Göç bölge içine yönlendirilecek. Lokomotif sektörlerle cazibe merkezlerinden yakın çevrelere yayılan bir kalkınma hamlesi başlatılacak. Eylem planı 2012 yılı sonuna kadar bitirilecek.

GAP Eylem Planı'nda 73 ana eylem yer alıyor. Plan kapsamında 2012 sonuna kadar yapılması hedeflenen ve 82 sayfa 4 bölümden oluşan önemli maddeler ana hatlarıyla şöyle:

EKONOMİK KALKINMA

- Ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesi için 2008'de Diyarbakır'da, 2009 yılında da Gaziantep ve Şanlıurfa'da cazibe merkezleri oluşturulacak.
- Teşvik politikaları yeniden şekillenecek. Bölgesel, sektörel ve proje bazlı teşvikler sağlanacak.
- Eylem planına göre, bölgesel ve ulusal ölçekte cazibe merkezi işlevi görecek kentlerdeki iş ve yaşam ortamının iyileştirilmesi için, KOBİ'lere yönelik iş destek hizmetleri, girişimcilik ve istihdam imkanlarının geliştirilmesi, turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve kalitesinin artırılması, yerel ürünler ve hizmetlerin markalaşmasının sağlanması gibi çok yönlü projeler, kuruluşlar aracılığıyla desteklenecek. Söz konusu destekler, şehrin rekabet üstünlüğü ve özgünlüğü olan sektör ve alanlarının geliştirilmesi konularına odaklanacak.
- Kalkınma ajansları faaliyete başlayacak.
- Tarımsal örgütlenme özendirilecek. Kümelenme yaklaşımı ile belirlenen yol haritası doğrultusunda organik tarım eğitim merkezleri vasıtıyla üretimden pazarlamaya kadar ekoturizm de dahil olmak üzere organik tarıma geçiş sertifikasyon ve gerekli eğitimler gerçekleştirilecek.
- GAP illerinde ticari kredi kullanımı artırılacak; sübvansiyonlu krediler yaygınlaştırılacak.
- Bölgedeki üniversitelerde teknoparklar kurulacak.
- Turizm çeşitlendirilecek ve çekim merkezleri oluşturulacak.
- Bölgenin yenilenebilir enerji potansiyeli tespit edilecek ve bunlardan en üst düzeyde yararlanmak amacıyla yeni üretim ve teknolojilerinin geliştirilmesi için bölge üniversitelerinin çalışmalara dahil edilmesi, uluslararası enstitü ve üniversitelerle ortaklıklar kurulması sağlanacak.
- Özel nitelikli bölgesel kalkınma projeleri uygulanacak. Bölgenin ihracatının artırılması için, "özel nitelikli programlar" uygulanacak. Bölgedeki işletmeler ve girişimcilerin rekabet gücünü geliştirmek amacıyla, başta KOBİ'ler olmak üzere finansman imkânları artırılacak ve finansmana erişim kolaylaştırılacak.
- Tarımsal üretimde verimlilik artırılıp tarıma dayalı sanayi yapısı geliştirilecek.
- 30 bin hektarlık mayınlı arazi temizlenecek ve tarıma kazandırılacak.
- Bölgenin doğal ve kültürel varlıkları geliştirilecek, turizm altyapısı iyileştirilecek, turizm çeşitlendirilecek ve çekim merkezleri oluşturulacak. Harran kenti restorasyonu projesi hayata geçirilecek Şanlı Urfa'nın değişik yerlerinde 24 eski eserin onarımı gerçekleştirilecek. GAP kültür envanteri projesi ile Halfeti ekoturizm projesi uygulamaya konulacak.
- Özel sektör yatırımlarını bölgeye çekmek amacıyla, ülke geneli için geliştirilen teşvik sistemi, GAP illerinin bölgesel ve sektörel özelliklerini de dikkate alarak kademeli şekilde düzenlenecek.

SOSYAL VE KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ

- 2008'in ikinci yarısında Gaziantep, Mardin ve Şanlıurfa'ya üç adet kalkınma ajansı kurulacak.
- Bütün eğitim kademelerinde fiziki altyapı, fırsat eşitliği sağlanacak. İlköğretimde yüzde 100, ortaöğretimde yüzde 90 okullaşma hedefi konuldu. Pansiyon kapasitesi artırılacak.
- Bölge illerindeki tüm üniversitelerin fiziki-beşeri altyapısı güçlendirilecek. Adıyaman, Batman, Mardin, Siirt'te biner kişilik öğrenci yurdu açılacak.
- Bölgenin sağlık hizmetleri ülke ortalamasına

yaklaştırılacak. Diyarbakır ve Gaziantep'te bölgenin ihtiyacını karşılamak için birer fizik tedavi merkezi ve ruh sağlığı hastanesi inşa edilecek.

- Risk altındaki çocukların yaşam koşullarının iyileştirilmesine yönelik hizmetler artırılacak.
- Bölgenin sağlık alanlarındaki fiziki ve beşeri altyapı ihtiyacı giderilecek. Bütün bölge hastanelerinde oda sistemine geçilecek. Şırnak, Adıyaman, Mardin, Batman ve Kilis'e birer adet ağız ve diş sağlığı merkezi yapılacak.
- Meslek edindirme, beceri kazandırma ve kendi işyerlerini kurmalarına yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilecek.
- 35 bin kişiye mesleki beceri kursu verilecek. Kendi işini kurmak isteyenlere eğitim ve danışmanlık hizmeti verilecek.
- Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının kapasitesi artırılacak.
- Kadınların toplumsal konumlarının güçlendirilmesi sağlanacak.
- Bölgenin sosyal ve kurumsal sermayesi güçlendirilecek.

ALTYAPININ İYİLEŞTİRİLMESİ VE YENİ YATIRIMLAR

- Sulama projeleri hızlandırılacak, GAP'ta yer alan 1 milyon 820 bin hektarlık nihai sulama hedefinin 2012 yılına kadar 1 milyon 60 bin hektarlık kısmının tamamlanması planlanıyor.
- Depolaması hazır olmayan baraj ve ana kanal inşaatlarına başlanacak. Mardin Ceylanpınar sulama projesi ile Silvan Barajı ve depolama tesisleri, ana kanalı inşaatları tamamlanarak, hizmete sunulacak. Bölgede arazi toplulaştırma ve tarla geliştirme çalışmalarına da hız verilecek. Ilısu Barajı ve Hidroelektrik Santrali (HES) projesi hızlandırılacak. Cizre Barajı ve HES projesi de tamamlanacak. Ilısu Barajı'nın inşaatına başlanacak.
- Organize sanayi bölgesi, küçük sanayi sitesi, sınır ticaretini kolaylaştırıcı altyapı geliştirilecek, sınır ticaret bölgeleri yapılacak ve sınır ticareti kolaylaştırılacak. Devam eden OSB projeleri tamamlanacak.
- Sulamada açık kanalet sistemi terkedilecek, kapalı sisteme geçilecek. Yağmur ve damla sulama sistemi tüm bölgelere yayılacak.
- Tarla içi drenaj çalışmaları tamamlanacak.
- Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme çalışmaları tamamlanacak.
- Enerji iletim ve dağıtım altyapısı güçlendirilecek. Elektrik ve doğalgaz şebekeleri yenilecek.

Başbakan Recep Tayip Erdoğan GAP Eylem Planı'nı açıklarken, "Bu proje değil, kaynağı temin edilmiş bir eylem planıdır" dedi.

- Hava ulaşımı altyapısı güçlendirilecek. Batman Havaalanı terminal binası tamamlanacak.
- GAP Uluslararası Havaalanı'nın eksik tesisleri hızla bitirilecek.
- Konut ihtiyacının karşılanması amacıyla faaliyetler yoğunlaşacak. Konut ihtiyacı TOKİ tarafından ele alınacak.
- Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep ve Şanlıurfa illerine bu yıl doğalgaz verilmesi planlanıyor.
- Mardin ve Şırnak'ın bağlantı hattının orta vadede Irak'tan getirilmesi planlanan doğalgaz iletim hattı üzerinden beslenmesi öngörülüyor.
- Cizre ve Silvan barajları hızla bitirilecek.
- Karayolunda altyapı güçlendirilmesine hız verilecek.
- İçme suyu, atık su, katı atık altyapısı geliştirilecek.
- Mavi tünel projesi öncelikle bitirilecek.

KURUMSAL KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ

- Bölgenin sosyal ve kurumsal sermayesi güçlendirilecek. GAP İdaresi Ankara'dan bölgeye taşınacak. Koordinasyon GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nde olacak.
- İş planları çerçevesinde sürekli uygulama-izleme-değerlendirme sistemi oluşturulacak.
- GAP Rekabet Konseyi'nin kurumsallaşması sağlanacak.
- GAP Bankacılık Okulu açılacak.
- Tarım Bakanlığı'nın bölgedeki kurumsal kapasitesi güçlendirilecek.
- Kamu internet erişim merkezleri yaygınlaştırılacak.
- İşkur'un bölgedeki kapasitesi artırılacak.

GAP BÜTÇESİ VE KAYNAKLARI

- GAP eylem planı uyarınca, halen 26.7 milyar YTL toplam finansman ihtiyacı bulunan proje için, 2008-2012 yılları arasında merkezi bütçeden 14.5 milyar YTL ek kaynak ayrılması planlanıyor.
- Halihazırda öngörülen olağan kaynak miktarı 7.2 milyar YTL olarak hesaplanırken, eylem planı sonucunda ek finansman ihtiyacı 19.4 milyar YTL olacak. Merkezi bütçe dışı finansman kaynakları ise 4.8 milyar YTL olarak öngörüldü.
- 2008 yılında eğitim, sulama, içme suyu, enerji, sağlık yatırımları gibi öncelikli projelere 1.3 milyar YTL ilave kaynak aktarılacak
- Projenin tamamı çerçevesinde, altyapının geliştirilmesine 9.7 milyar YTL, sulamaya 10.3 milyar YTL, ekonomik kalkınmaya 1.3 milyar YTL, sosyal gelişmeye 5.1 milyar YTL harcama yapılacak.

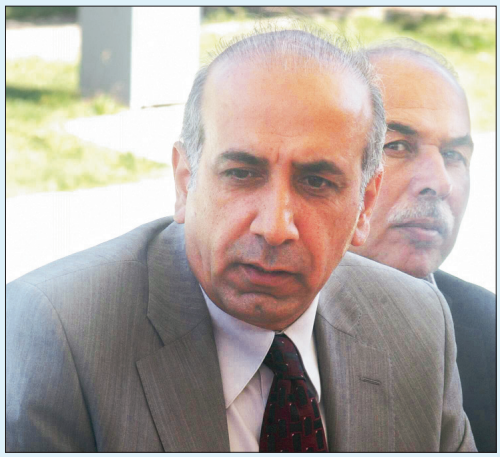
Eylem Planı Nasıl Değerlendiriliyor?

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin sahip olduğu kaynakları değerlendirerek, bu yörede yaşayan insanların gelir düzeyini ve yaşam kalitesini yükseltmeyi amaçlayan Güneydoğu Anadolu Projesi'nin (GAP) hedeflendiği gibi bitirilmesi, bölgeyi ve ülkeyi her alanda bir adım ileriye taşıyacak. Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerini kapsayan GAP'ta yüzde 54'lük bir nakdi gerçekleşme sağlandı. 2012 yılında bitirilmesi planlanan projenin temel hedefi Güneydoğu Anadolu Bölgesi halkının gelir düzeyi ve hayat standardını yükseltmek. GAP Eylem Planı, bölge ile diğer bölgeler arasındaki gelişmişlik farkını ortadan kaldıracak, kırsal alandaki verimliliği ve istihdam imkânlarını artırarak sosyal istikrar, ekonomik büyüme gibi milli kalkınma hedeflerine de katkıda bulunmaya yönelik somut adımları içeriyor. Bölgedeki sanayici ve iş insanlarını temsil eden oda ve borsa başkanlarının GAP Eylem Planı'na yönelik görüşleri şöyle:

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kaya: "YAPILACAK TEK ŞEY BU EYLEM PLANININ HAYATA GEÇİRİLMESİDİR"

Diyarbakır Ticaret Odası (DTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kaya, GAP eylem planının son dönemlerde moral ve motivasyona ihtiyacı olan Diyarbakır'da açıklanmasının çok önemli olduğunu ifade ederek, "GAP eylem planının Diyarbakır'da açıklanması çok önemliydi. Diyarbakır'ın buna ihtiyacı vardı. GAP'ın hayata geçmesi bölge için, bu bölge için milat olacaktır" şeklinde konuştu.

Diyarbakır TSO Yönetim Kurulu Başkanı Kaya, GAP'ın taleplerinin büyük bir kısmına cevap verdiğini ifade ederek, GAP Eylem Planı'nın Başbakan Yardımcısı Nazım Ekren'in bölgede tüm dinamiklerle birlikte yürüttüğü bir çalışmanın sonucu olarak ortaya çıktığını belirtti. Kaya GAP Eylem Planı'na yönelik görüşlerini şöyle dile getirdi:

"Daha önceki hükümetler tarafından çok sayıda paket açıklanmıştı. Bunların hiçbirinin bölgeye katkısı olmadı. Ancak bu plan 6 aylık detaylı bir çalışmanın ürünü ve bölge gerçekleriyle örtüşüyor. Bölge halkının istekleri göz önünde bulundurularak hazırlanmış. Sadece sulama kanallarının hedefinde biraz küçülme olduğunu gördük. Ayrıca, teşvik politikası detaylı olarak belirtilmemiş. Umarız sadece bölgeyi kapsar. Aksi takdirde eskisi gibi 50 ili kapsarsa bölgeye katkısı olmaz. Planda çok önemli sorunlar tespit edilmiş ve çözüm önerileri sunulmuş. Plan bizleri umutlandırmıştır. Projede bazı eksiklikler olabilir, ama Diyarbakır Sivil Topluk Kuruluşları (STK) olarak 'çantadan tavşan çıkarılmasını' beklemiyorduk. Bu eylem planı ile dokuz ilden görüş alındı. GAP sulama kanallarının hayata geçmesini çok istiyor ver önemsiyoruz. Bunun yanı sıra teşvik sistemi yine kapalı kaldı. Teşvik sistemi ile ilgili bir çalışma yapılırken de bölge iyi analiz edilmeli. Açıklanan plan, uygulanmaya başlandığı takdirde bölgenin birçok dinamiğinde yaşanacak gelişmeleri hep beraber göreceğiz. Ayrıca Cazibe ve Kalkınma Ajanslarının Diyarbakır'da olması çok iyi. Fakat GAP İdaresi'nin Ankara'da olması, Diyarbakır Valisi'nin Ankara'da olması demekle eşdeğerdir. GAP İdaresi'nin kesinlikle Diyarbakır'a alınması gerekir. Bu paketten şu da çok iyi anlaşılmalı ki devlet STK'larla birlikte çalışmayı öğrenmeli. Yapılacak tek şey bu eylem planın bir an önce hayata geçirilmesidir. Bunun için de STK'lar olarak gerekli yardımı yapacağız."

Şanlı Urfa Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Demirkol:

"PROJE İLE VERİLECEK DESTEKLERİN YERİNDE KULLANILMASI ÖNEMLİ"

GAP Eylem Planı'nın açıklaması sonrasında umutlu olduklarını belirten Şanlı Urfa Ticaret ve Sanayi Odası (ŞUTSO) Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Demirkol, GAP içerisinde dokuz ilin olduğunu, Urfa'nın kalan sekiz il arazisi kadar sulanacak tarım arazisine sahip olduğunu hatırlatarak şöyle konuştu:

"GAP Eylem Planı'nda sulama imkânının gerçekleştirileceğinin ifade edilmesi, biz bölge insanını umutlandırıyor. Tabi bu sadece bölge için değil Türkiye için de bir kazanç. Hayata geçirilmesi gereken bir yatırım. Bir de bu proje için kaynak gösterilmesi tabi ki bizleri umutlandırdı. Sulanacak olan 18.2 milyon dekar alanın yaklaşık 9 milyon dekarı Urfa ili içerisinde. Urfa'da bizim Organize Sanayi Bölgesi teşebbüsümüz var. Ayrıca Urfa'da Harran Ovası Avrupa standartlarını yakaladı ve şu an liderliğe oynayan durumda. Fakat bu günkü durum sevindirici değil. Neden sevindirici değil? Özellikle bu yıl Diyarbakır, Mardin, Urfa ağırlıklı olmak üzere çok ciddi bir kuraklık yaşandı. Bahar aylarında neredeyse hiç yağış olmadı. Metrolojiden alınan kesin rakamlar şöyle; Ocak-Şubat ayında 2007 yılında 99 kilogram yağış almıştır. 2008 yılının aynı aylarında ise alınan yağış ise 42,5 kilogram. Son yıllarda hiç iç açıcı olmayan tarım, bu yılki kuraklıkla birlikte daha da problemli hale geldi."

Demirkol, GAP Eylem Planı'nda 27 milyar kw saatlik elektrik üretileceği belirtildiğini, bu elektrik üretiminin 22 hidro elektrik santralinin devreye girmesiyle üretileceğini ifade ederek, "Henüz tamamlanmamış olan barajlar Ilısu, Silvan ve Cizre barajları. Ilısu'nun yapımı başladı. Başbakan diğer ikisinin de hemen yapılacağını söylüyor. Bunların devreye girmesiyle var olan enerji arttırılmış olacak. Enerjide çok problem yok. Tarımda, sulamada şu an ciddi sorunumuz var. Hayvancılığın geliştirilmesi için destek verileceği söyleniyor. Ancak destek yöntemleri belirtilmemiş. Mesela bizde Ortadoğuluların özellikle Arapların, İsraillilerin beğendiği İvesi dedikleri bir koyun türü var. Bu yalnızca Urfa'nın güneyinde, Ceylanpınar, Viranşehir, Akçakale, Harran bölgesinde yetiştirilen bir koyun türü. Kaybolmaya yüz tutmuş bir tür. Bu yüzden desteklenmeye ihtiyacı var. Bizim kuzeyimizde de büyükbaş havancılık yaygın. Ama maalesef hiçbir destek olmadı, yapılan destekler de yerinde kullanılmadı. Şimdi deksek veriliyor olması önemli, ama bunun yerinde kullanılması daha da önemli."

Şanlı Urfa TSO Yönetim Kurulu Başkanı Demirkol, tarım alanında eğitimsizlik üzerinde durarak, çiftçi eğitiminin yeterince yapılmadığını, Köy Hizmetleri'nin ve üniversitelerin eğitim verdijklerini ama bunların tamamının tek merkezde toplanarak eğitim verilmesinin yaralı olacağını söyleyerek şu açıklamayı yaptı:

"Gerçekten etkin, yararlı, günün kurtarmak adına eğitim veriyor gibi görünmek yerine insanlarımızı yönlendirmek, teknolojiden haberdar etmek ve bunu uygulamalı göstermek için iyi bir eğitim vermek gerekiyor. Diğer bir nokta araştırma. Urfa'nın arazisi, GAP içerisinde yer alan diğer sekiz ilin arazinin sulanacak arazisinin toplamından daha fazla. Buna rağmen ciddi, sağlıklı bir araştırma enstitüsü yok. Suriye'de bile İKARDA adıyla bir araştırma kurumu var ve diğer ülkelerin uzmanlarıyla birlikte ciddi çalışmalar yapılmakta. Böylesi bir araştırma merkezi hükümetin görüşü istikametinde acil olarak Urfa'da kurulmalı. Örneğin bir ceviz ağacı dikeceksiniz, cevizin bin çeşit türü var, bunlardan hangisinin bölgeye uygun olup olmadığının araştırılması gerekiyor. Çünkü tarımda her deneme bir yıl sürüyor. Vatandaş bunu kaldıramaz. Bu yüzden böyle bir kuruluşa ihtiyacımız var. Biz halen tohumda dışa bağlıyız. Bütün Türkiye'nin yüzde 30 pamuğunu Urfa üretiyor. Kaliteli pamuğumuz var, ama halen Mısır pamuğunu ulaşamıyoruz. Onlarınki gibi bir tohum geliştiremiyoruz. Bu araştırmalar ürünün kalitesi açısından çok önemli olacaktır kanaatindeyim."

Gaziantep Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Aslan:
"GAP SADECE TÜRKİYE İÇİN DEĞİL DÜNYA İÇİN ÇOK ÖNEMLİ BİR PROJE"

GAP Eylem Planı'nın yayınlanış şeklini çok olumlu bulduğunu söyleyen Gaziantep Ticaret Odası (GTO) Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Aslan, ilk kez bir takvim ve kaynak belirtilerek ortaya konulan bir proje olduğuna dikkat çekti. "İlk etapta 2,5 milyar dolarlık bir kaynak aktarılacağı hem de beş yıl içerisinde tamamlanacağı açıklandı. Ciddiyetle takip edilirse hem kaynak konusu hem takvim konusu, çok güzel gelişmeler olur" diyen Aslan, GAP Projesi'nin daha önce entegre projesi olduğu söylenmesine rağmen, daha çok enerji ve sulama konusunda yoğunlaşılarak götürülmeye çalışıldığınıifade ederek şöyle konuştu:

"Ama bu defa enerji ve sulama dâhil olmak üzere ulaşım, altyapı, eğitim, sağlık, sosyal, kültürel her türlü gelişmeyi içinde barındıran bir yaklaşım var. Zaten GAP Projesi böylece tüm bölgede hem sosyal-kültürel, hem de ekonomik açıdan refah sağlama doğrultusunda bir getiri sağlar. Bunu çok olumlu buluyoruz, ama tabi detaylarıyla ilgili çok da tatmin edici bir açıklama henüz bizim elimize geçmedi. Yani şunu kastediyorum, yatırımları arttırmaya yönelik, ekonomik gelişmeye yönelik bölgesel ve sektörel tesislerden bahsediliyor. Fakat detayları daha çıkmadı. Zannediyorum yılsonuna kadar bir detay açıklaması yapılacak.

Daha önce çıkan teşvik yasalarının tamamen Ankara merkezli, çok istişare edilmeden bölgeye sokuldu ve bize göre faydasından çok zararı oluştu. Hem bölgesel, hem de sektörel anlamda verilecek teşviklerde her ilin hatta her ilçenin yapısına göre düzenlemeler yapılmalı. Dolayısıyla da bu konuda biz meslek kuruluşu temsilcileri doğru yönlendirmeler yapabiliriz ve katılımı sağlayabiliriz. Bu bağlamda yine merkezi bir anlayışla bizler dikkate alınmadan teşvik anlayışıyla yaklaşılırsa, korkarım aynı yanlışlıkları yine yaşarız.

İkincisi, bu kaynağın, takvimin detayları çok önemli. Hangi tarihte hangi ilde ne kadar sürede ne kadar kaynakla projenin hayata geçeceğine ilişkin daha detaylı bilgilere ihtiyaç var. Detayın da sınıflandırılarak en ince ayrıntısına kadar planlanması lazım ki ciddiyetle yürüsün proje."

GAP Projesi'nin sadece bölge için değil Türkiye için, hatta dünya için de çok önemli bir proje olduğunu ifade eden GTO Yönetim Kurulu Başkanı Aslan, "Bölgedeki gelişme, kalkınma, göçün önlenmesi, refah seviyesinin yükselmesi, hatta ters göç yaratma konusu bölge ülkelerini de yakından ilgilendiriyor. Bunun ötesinde burada refah seviyesini yükseltmek, sosyal ve kültürel anlamda gelişmeler sağlamak, terörün kaynağını kurtarmadaki en önemli adımlardan biri olarak değerlendirilmeli. Bütün bu çerçevede yaklaşım ve ciddiyet devam ederse o zaman GAP Eylem Planı'nın ve GAP Projesi'nin tamamlanmasının Türkiye için önemli getirileri olacağını düşünüyorum" dedi.

Gaziantep'in özellikle son teşvik yasasından çok mağduriyet gördüğünü belirten Aslan, bu konudaki görüşlerini şöyle açıkladı:

"Gaziantep'teki birçok sektörün yatırım yaptığı alanlara, teşvik gören iller tarafından da aynı sektörlere yatırım yapılması sonucu Gaziantep'in rekabet gücü çok ciddi ölçüde sarsıldı. İstihdam kaybı yaşadık, ama teşvik gören illerde yaratılan istihdam sayısı da bizim yaşadığımız kayıp istihdam kadar olmadı bile. Dolayısıyla burada Gaziantep'le ilgili özellikle sanayide, yeni sanayi alanlarında, yatırım alanlarında çok ciddi yatırımlara ihtiyaç var. Bunun için bizimle görüşülmesi, bizim mutfakta olmamız gerektiği kanaatindeyim. Bir de Gaziantep GAP bölgesinin motor şehridir. Üretilen her türlü malın işleyiş ve dünyaya dağıtım merkezidir. GAP Projesi ne kadar hızlı sürede tamamlanırsa Gaziantep şu ya da bu şekilde olması önemli değil bu projeden en fazla katkı sağlayacak ve bu gelişmeyi değerlendirebilecek potansiyele sahip illerden birisidir. Yine bölgedeki ekonomik refahın artması, göçün önlenmesini sağlarsak Gaziantep bundan ciddi bir rahatlama duyar. Çünkü şuanda Türkiye'de İstanbul'da dâhil en fazla nüfusu artan iller sıralamasında birinci sıradayız. Ciddi bir göç alıyoruz, bununla beraber gelen her türlü altyapı sorunu, konut, emlak, eğitim ve sağlık sorunu Gaziantep'i zorluyor. Hem yanlış teşvik politikası hem de göç Gaziantep'i sıkıntıya soktu. GAP Projesi'nde takvime bağlı, akıllı, mantıklı bir gelişme Gaziantep'i bu projenin getirdiği ürün çeşitliliğini, işleyiş ve dağıtım konusundaki potansiyelini tekrar tetikler diye düşünüyorum. Gaziantep'te bölge de bundan büyük fayda görür."

GAP Eylem Planı'nın yazılı olarak kalmaması için hem Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne (TOBB) hem de bölgedeki sivil toplum kuruluşlarına çok büyük görevler düştüğünü belirten Aslan, "Bu konuda biz en üst düzeyde Başbakan, Başbakan Yardımcısı Nazım Ekrem dâhil ilgili bakanlıklar nezdinde sürekli görüşmeler yapmaktayız. Yani projenin hem hayata geçirilmesi hem de bizimle danışılarak yapılmasının çok önemli olduğunu ifade ediyoruz. TOBB'da bu bağlamda çalışmalarını sürdürüyor."

Adana Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Şaban Baş:

TÜRKİYE'NİN ADANA'YA BORCU GÖZARDI EDİLMEMELİ

Adana Ticaret Odası (ATO) Yönetim Kurulu Başkanı Şaban Baş, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin kalkınmasına yönelik olarak açıklan paketin sevindirici ancak eksik olduğunu vurgulayarak, "Çukurova, 1980'li yıllardan bu yana Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nden yaşanan vasıfsız göçün altında ezilmiş, ekonomik sosyal ve kültürel dokusu değişmiştir. Dolayısıyla, bu paketin ekonomik boyutuna Adana da dâhil edilmelidir. Çünkü yaşanan süreçte bütün Türkiye Çukurova'ya borçlanmıştır. Bu borcu ödemek de mevcut Hükümet'e düşmektedir" dedi.

Bereketli topraklarından dolayı çağlar boyunca ticaret ve üretimin yanı sıra, Türk sanayisinin başlangıç noktası sayılan Adana'nın, özellikle 1980'li yıllardan itibaren, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşanan terör kaynaklı ekonomik ve sosyal çöküntünün, "umut kapısı" olarak görüldüğünü ve buna bağlı olarak akın akın vasıfsız göç aldığını ifade eden ATO Yönetim Kurulu Başkanı Şaban Baş şunları söyledi: "Ekonomisi, üretimi ve yarattığı katma değerle Türkiye'nin dördüncü büyük kenti olan Adana, aradan geçen süre içerisinde yer yer sekizinci sıraya kadar inmiştir. Yaşanan vasıfsız yoğun göçten dolayı kentin kültürel dokusu bile değişmiştir. Yarattığı katma değerle Türkiye'nin seçkin kentlerinden biri sayılan Adana, oluşan düzensiz gecekondu mahalleleriyle çevrelendi. Adana'da son 25 yıl içerisinde Altyapısından, kaldırımdaki yürüme özgürlüğüne değin kent kültürünü oluşturan tüm değerler en olumsuz şekilde etkilenmiştir."

Hiç kimsenin keyfi olarak maddi ve manevi birikimlerini bırakarak başka bir yöreye gitmeyeceğini, dolayısıyla ortaya çıkan olumsuzluklar nedeniyle göç eden vatandaşlarımızın da suçlanamayacağının altını çizen ATO Başkanı Şaban Baş, "Adana, zengin kent kimliği ve Doğu-Güneydoğu Anadolu'ya olan yakınlığının sıkıntısını yaşamıştır. Hızla çoğalan nüfusa karşılık, ekonomide yaşanan kesintiler, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) rakamlarına göre kentimizi, Mersin ile birlikte Türkiye'nin işsizlik şampiyonu haline getirmiştir" diye konuştu.

Geç kalınmış olsa da, Doğu ve Güneydoğu Bölgesi'nin kalkınmasına yönelik olarak atılan bu önemli adımın, gerçek ve hakkaniyet çerçevesinde hedefine ulaşabilmesi için Adana ve Çukurova'nın göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulayan Baş, Hükümet'in bir an önce gündemine alarak çözüm üretmesi istenen konuları şöyle sıraladı:

"Türkiye tarımının can damarı Çukurova Bölgesi'nde her geçen gün uygulanan yanlış politikalar sonucu ölmek üzere olan tarım sektörünün canlandırılması sağlanmalıdır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın çözüm üretmektense neredeyse ülke tarımının sorunlarını görmezlikten gelen yaklaşımları üretici kesimin mağduriyetinin sürmesine yol açmaktadır. Gübrede son bir yıl içerisinde yüzde 300-400 oranlarına ulaşan fiyat artışı yaşanan sıkıntıların önemli bir nedenidir. Ayrıca plansız ithalat üreticinin bir diğer önemli sorunudur. Bunun için ürünün yetişmesinden en az bir ay önce aynı ürünün ithalatına yasak getirilmelidir. Ayrıca desteklemelerin ürün tesliminde birlikte verilmesi yararlı olacaktır.

Bilgi çağıyla birlikte, tohum çeşitlerinde de hızlı bir iyileşme yaşanmaktadır. Ancak tohum ithalatına Tohum Araştırma Enstitüsü tarafından yapılan denemelerden sonra izin verilmesi nedeniyle, en son geliştirilen tohumların ithali mümkün olmamakta ve dünya pazarlarındaki rekabet avantajımız azalmaktadır. Tohum ithali ile ilgili yeni bir düzenleme yapılmalıdır. Çiftçilere kaliteli ve yüksek verimli tohumlar temin edilmeli ve tohumculuğun geliştirilmesi için destek sağlanmalıdır. Yerli ve yabancı yatırımcıların Yumurtalık Serbest Bölgesi'ne çekilebilmesi için, enerji ile ilgili kanunlarda gerekli düzenlemeler yapılarak "İhtisas Enerji Bölgesi"nin oluşturulması zorunluluk arz etmektedir.

Mersin-Adana-İskenderun arasındaki yolcu trafiği özellikle çalışan nüfus artışına paralel olarak günden güne artış göstermektedir. Bu doğrultuda zaten yetersiz kalan karayolu taşımacılığına alternatif olarak demiryolu taşımacılığının teşvik edilmesi gerekmektedir. Adana'ya bugüne kadar özellikle Güney kuşak çevre bağlantı yolunun yapılmaması, kent içi trafiğini içerisinden çıkılamayacak boyutlara ulaşmasına yol açmıştır. Ayrıca, Pozantı-Ulukışla-Ankara arasındaki otoyolun uzun yıllardır tamamlanamaması ulaşımda yaşanan sıkıntıların bir diğerini oluşturduğundan inşaatının hızlandırılmasında yarar görülmektedir.

Adana; aldığı Doğu ve Güneydoğu göçünün yanında kırsal kesimden merkeze akın eden yerli göçün oluşturduğu işsizlik artışıyla Türkiye ortalamasının iki katı işsiz barındırmaktadır. Bu işsizliğin önlenmesi için yatırımın önünün açılması, bilimsel ve organik tarım, tarımda miras yasası, Tarımsal İhtisas OSB'nin bir an önce açılması gerekmektedir.

TOBB Başkan Yardımcısı ve Gaziantep Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nejat Koçer:
"TÜRKİYE İÇİN MİLAT OLACAK"

GAP hem ekonomik kalkınma, hem terörün sona erdirilmesi, hem de göçün önlenmesi açısından önemli oldğunu ifade eden TOBB Başkan Yardımcısı ve Gaziantep Sanayi Odası (GSO) Yönetim Kurulu Başkanı Nejat Koçer, "2009 başından itibaren Gaziantep sanayi cazibe merkezi ilan edilecek. Bu uzun yıllardır söylediğimiz, arzu ettiğimiz bir durum. Bunu çok pozitif karşılıyorum. Ancak şu anda bunun içi dolu değil. Bakanlar, önümüzdeki birkaç ay içinde bunların şekilleneceği ve bizlerle geniş katılımlı bir toplantı yapacaklarını ifade ettiler. Bu Gaziantep açısından son derece pozitif bir süreç. Türkiye'nin göç yolunu kesen bir cazibe merkezi ortaya çıkacak. Sanayi cazibe merkezleri doğru şekilde yönlendirilirse, teşvik edilirse ve projelendirilirse bölge ve Türkiye için bir milat olacak. İş, istihdam, üretim ve ihracat sağlayan bir cazibe merkezi olacak" şeklinde konuştu.

Bunun yanı sıra 2009 başından itibaren Gaziantep'te kalkınma ajansı faaliyete geçeceğini ifade eden Nejat Koçer, "Bölgede yatırım politikaları bu ajansta konuşulacak, sivil toplum örgütleri bunun içinde yer alacak. Bunların içi iyi doldurulduğu taktirde pozitif bir süreç yaşanacak" dedi.

Batman Ticaret ve Sanayi Odası başkanı Mehmet Teymur:
"BATMAN CAZİBE BÖLGESİ HALİNE GETİRİLMELİ"

Batman Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO)Yönetim Kurulu Başkanı Teymur, GAP Eylem Planı gerçekleştiği takdirde binlerce hektar arazinin sulanacağını ve bundan sanayicisine, işçisine herkesin istifade edeceğini vurgulayarak, "Batman'ı cazibe bölgesi haline getirmemiz için, teşviklerde bulunulması gerekiyor. Teşvik için enerjiden vergiye birçok alanda indirimler yapılmalı ki, buralara yatırımcılar gelsin ve burası cazibe merkezi haline gelsin. Bu konuda hükümete büyük sorumluklar düşüyor" dedi.

GAP Eylem Planı'na ilişkin herhangi bir başlangıç yapılmadığını belirten Teymur, projenin uygulanması için her şeyin hazır olduğunu beyan edildiğini, ancak şimdiye kadar bir faaliyet görmediklerini söyleyerek şöyle konuştu:

"Sanayi ve Ticaret Bakanımız Zafer Çağlayan buraya geldi, odayı ziyaret etti, işadamlarımızla görüştü. GAP Eylem Planı konusunda çalışmaların olduğunu, özellikle makine aksanı konusunda hibe vereceklerini söyledi. Sanayi Bakanı bu çalışmayı yaptıktan sonra Bakanlar Kurulu'na sunacaklarını söyledi. Bu yapılırsa bölgemizde güzel şeyler olacak.

GAP Eylem Planı'na baktığınızda Batman olarak daha çok sosyal gelişme kısmında yer alıyoruz. Batman'ın 150 bin nüfusu var. Bunun yüz bini okuyan nüfus. Bazı okullarımızda sınıflarda 70-80 kişi okuyor. 70-80 kişinin okuduğu küçücük bir sınıftan ne verim alınır ki. Bu konuda eksiklerimiz çok. Batman'da kızlarımız okumuyordu şimdi kızlarımız da okuyor. Dolayısıyla öncelikle eğitim konusu ele alınmalı.

Ayrıca kuraklık bizi çok olumsuz etkiledi. Verimli topraklarımız var, ama çiftçimiz perişan durumda. Çiftçilerimiz gübre paralarını çıkarabilmek için traktörlerini satıyor. Hayvancılık ise zaten bitmiş durumda. Biliyorsunuz bundan 8-10 sene önce köyler boşaltılmıştı, ama bugün boş hiçbir köy yok ve oradaki insanlar ya hayvancılıkla ya da tarımla uğraşıyorlar. Tek geçim kaynakları bunlar. Bugün bunları da yapamaz hale gelmiş durumdalar. Bu konudaki politikaların yeniden düzenlenmesi gerekiyor."

Şanlıurfa Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Abdulkadir Binici:

"BÖLGENİN KADERİNİ DEĞİŞTİRECEK"

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) bölgenin kaderini değiştireceğini vurgulayan Şanlıurfa Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Abdulkadir Binici, arım sektöründe, özellikle sulama alanında bölge çiftçisinin refah düzeyini yükseltecek bir proje olarak GAP Eylem Planı'nı değerlendirdi. "Bu sene bizim bölgemiz kuraklık yaşadı. Şanlıurfa ilimizde şu an yaklaşık dört buçuk milyon dekar alanda yapılan tarım yüzde yüz hasar gördü. Öte taraftan bir milyon sekiz yüz bin hektar alan sulanacaktı bu projeyle. Şimdiye kadar, projenin başladığı günden bu güne kadar sadece sulanabilir arazimiz 273 bin hektar yani yüzde 14-15. Şimdiye kadar ihmal edildi. Bu sulanan arazilerimizden şu an Urfa'mızda 1 milyon 200 bin ton buğday üretimi gerçekleştiriliyor. Kuru tarım ile sulu tarım yapan çiftçiler arasında müthiş bir uçurum farkı var. İnsanlar mağdur durumda. Perişan oldular ve borçlular. Gübreyi pahalı aldılar, mazotu aldılar, ekimi yaptılar bir yıl beklediler hiç bir şey alamadılar. Öbür taraftan ise sulu tarım yapan çiftçilerimizin durumu çok iyi. Bu aradaki uçurumu gidermek gerekirdi. Şimdiye kadar bunun yapılması gerekirdi. Ama yapılmadı. Son bir yıl içerisinde Başbakan Yardımcımız Nazım Ekrem Bey geldi bölgeyi il il gezdi bizlerim görüşünü aldı ve söylediğimiz buydu. Her platformda bunları söylüyorduk. Sulama alanındaki yatırımların mutlaka yapılması lazım. Bunu söyledikten sonra tabi bir çalışma yapıldı ve GAP Eylem Planı açıklandı. Bunun içinde cazibe merkezleri oluşturulacak, eğitimde, sağlıkta, ekonomide ciddi gelişmeler var. Teknoparklar oluşturulacak. Bölge halkı bu GAP eylem planından çok etkilendi. Çok umudumuz var, ama bunun gerçekleştirilmesi bizim için önemli. Çok şeyler söylendi, çok başbakanlar geldi, çok bakanlar geldi, bölgede çok toplantılar yapıldı hep bunları söyledik, ama maalesef bir türlü gerçekleşemedi. Şu anki durumdan bölge halkı umutlu. Eğer gerçekten iyi niyetle bu proje bitirilirse bölgenin refah düzeyi yükselecek, ülke ekonomisine ciddi katkı sağlayacak. Günümüz dünyasında biliyorsunuz küresel iklim değişikliği nedeniyle kuraklık var, gıda üretiminde ciddi problemler var. Eğer bu bölge sulana bilse, ülke ekonomisinin yarısı yani ülkenin 18 milyon ton buğday ihtiyacı var, bunun 10 milyon tonu bölgeden karşılanır. Dolayısıyla dışa bağımlılıktan kurtuluruz. Gerek mısır üretiminde, gerek pamuk üretiminde, gerekse de tarıma dayalı sanayi de gelişir burada. Şimdi bizim tek beklentimiz projenin gerçekleştirilmesi. Proje proje olarak rafta kalmamalı."

Dünyanın en iyi makarnalık buğdayının şu an Harran Ovası'nda üretildiğine dikkat çeken Binici, Harran Ovası, dünyanın terk etmiş olduğu açık kanallık sistemiyle sulandığını belirterek konuya yönelik şu açıklamayı yaptı: "Atatürk Barajı'ndın Harran Ovası'na saniyede 39 metre küp su bırakılıyor. Bunun 25 metre küpü Suriye'ye tahliye yoluyla gidiyor. Hem toprağı çoraklaştırıyor hem de fazla su kaybı yaşanıyor. En modern sistem kapalı sitem değimiz sistemdir. Kapalı sulama sistemi Bozova, Yaylak projesinde kullanılıyor. Hem iyi verim alınıyor, hem de fazla su kullanılmıyor. Ama Harran Ovası'nda müthiş bir israf var. Bu sistemin biran önce dönüştürülmesi lazım hem suyu israf ediyoruz, hem de toprağımızı çoraklaştırıyoruz."

GAP Eylem Planı'nın hayata geçmesinde en öneli problemin finansal kaynak olacağını belirten Binici, "Bunu Başbakanımız da açıkladı. Kaynak aktarımı yapılıyor, bu yıl için eğitim ve sağlık için1,3 milyar dolar aktarılacağı söyleniyor. Bu kaynak aktarımının devamının olması lazım. Ama en önemlisi, projenin lokomotifi tarım, tarımsal sulama olmalı diye düşünüyorum ben. Bölgemizin geçimi geçmişten beri tarım ve hayvancılık. Son dönemde hayvancılık tamamen bitti. Özellikle küçükbaş hayvan besiciliği çok yapılırdı, şimdi yem fiyatları çok yüksek. Yörenin kendine has sadeyağı, peyniri, yoğurdu üretilirdi. Maalesef o sektör de bitmek üzere. Hayvancılığa ciddi bir destek verilmiyor diye düşünüyorum" şeklinde konuştu.

Nusaybin Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Nejdet Aktaş:

"BÖLGE İNSANINA İŞ İMKÂNI SAĞLAYACAK OLAN PROJENİN TAKİPÇİSİ OLUNMALI"

Daha önce de çeşitli defalar GAP Eylem Planlarının açıklandığını ve bunların hepsi kağıt üzerinde kaldığına dikkat çeken Nusaybin Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Nejdet Aktaş, "Bu sefer sanırım bir başlangıç yapıldı. GAP Eylem Planı'nın açıklanmasından sonra duble yolların yapımına başlandı bile. Medyadan isteğimiz bu işin takipçisi olması, sürekli gündemde tutmasıdır. Ekonomik, sosyal ve siyasi olarak bölge insanını ciddi yarar sağlayacak bir plan bu. GAP Eylem Planı, uzun vadede, susuz kalan alanların sulanmasında bir imkân sağlayacak. Barajların yapımıyla da bölge insanı için yeni istihdam alanları oluşturulmuş olacak. GAP Eylem Planı içerisinde olan mayınlı arazilerin temizlenmesi, organik tarıma açılması ve bölge insanına dağıtılması büyük yarar sağlayacaktır hem bölge için hem de Türkiye için."

Aktaş, mayınlı arazilerin temizlenmesi işini Türkiye'deki özel şirketlere vermesinden ve temizlenecek bu arazilerin bölge halkına belli bir bedel karşılığında satılmasından ya da kiralanmasından yana olduklarının altını çizerek GAP Eylem Planı'ndan bölge insanının beklentilerine yönelik şöyle konuştu: "Atatürk Barajı'ndan bütün bölgeye su kanalları yoluyla su dağıtılmalı ve damla sulama sistemine geçilmeli. Suların Suriye'ye akıp gitmesini önlemek için göletler yapmalıyız. Kıtlık zamanında bunu çiftçilerimize dağıtabiliriz. Devlet büyük oranda damlama sulama sistemine önem vererek, insanları hibe programıyla buna teşvik etmelidir. Kalifiyeli çalışanların olması için eğitim gerekiyor. Çünkü genelde çitçilerimiz eğitimsiz. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden beklentimiz hükümetle, sürekli irtibat içinde olması, bağlantıyı koparmaması lazım. Çünkü bugün Türkiye'de en etkili olan sivil toplum örgütü TOBB'dur. Bölge insanına yeni bir iş imkânı sağlayacak olan bu GAP Eylem Planı'nın takipçisi olmasını istiyoruz."

Ağrı Ticaret ve Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Nazif Acarbay:

"TEŞVİKLER BÖLGESEL OLMALI"

GAP Eylem Planı kapsamında yer almadıklarını belirten Ağrı TSO Yönetim Kurulu Başkanı Nazif Acarbay konuya yönelik görüşlerini şöyle dile getirdi:

"Atılması gereken adımlar yalnızca Diyarbakır, Mardin, Urfa ile bitmiyor. GAP Eylem Planı kapsamında 9 ilden bahsettiler, ama Ağrı'dan hiç bahsedilmedi. Bu proje de diğerleri gibi kâğıt üzerinde kalmazsa çok iyi olur. Söylendiği gibi yapılmazsa, kâğıt üzerinde kalırsa bir şeye benzemez. Kuraklık Ağrı'yı çok etkiliyor. Bu sene o yağmur yağmasaydı kuraklık bitiriyordu Ağrı'yı. Birinci mahsulü alıyorsunuz, ama ikincisini alamıyorsunuz. Bu yüzden küresel ısınma daha fazla bizi etkilemeden bazı tedbirlerin şimdiden alınması gerekiyor. Aksi takdirde bizi zor günler bekliyor. Yazıcı Sulama Barajı'mızın 35 yıl önce temeli atıldı. Barajların ömrü biliyorsunuz 40 yıl. Yazıcı Sulama Barajı şuan bitse bile bir işe yaramayacak. Çünkü ömrünü tamamlamış olacak. Bizim buralarda yapılan yatırımlar ne yazık ki, zamanında bitirilmediği için maddi, manevi, sosyal her yönden sıkıntı çekiliyor.

GAP Eylem Planı kapsamında önereceğimiz şey yapılacak teşviklerin bölgesel olması. 5084 sayılı kanun çıktığında 52 ile birden yatırım yapılamaz dedik. Bölgesel olarak mesela Ağrı, Kars, Muş'un yüzde 80'i tarım ve hayvancılığa dayalı. Biz dedik ki bölge bölge bir kalkınma sağlansın. Dikkat ederseniz 5084 sayılı yasanın bir etkisi, bir faydası da olmadı. Ayrıca buralara gelecek teşviklerin uygulamalı yapılması lazım, çünkü bazı konularda çok geri kalınmış olduğundan çok ilkel şeyler yapılıyor. Geçmişte su ilkel bir şekilde kullanılıyordu, ama teşviklerle bu damlama suya, yağmurlama suya geçildi. Ancak bölgenin tamamının bu sulamaya geçmesi bir hayli zaman alacak. Şimdi tarım

makinelerinde yüzde 50 gibi bir hibe durumu var, aslında bunu yüzde 60'a çıkarsalar daha iyi olacak. Çünkü satın alacak kişi bunu alıp bir başkasına satacak değil. İllaki kendi tarlasını sulayacak."

Erzurum Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Hakkı Hınıslıoğlu:

"GAP EYLEM PLANI ACİLEN UYGULANMALI"

GAP Eylme Planı'nı, ülkenin kalkınmasında büyük katkıları olacak, doğru yapılmış bir plan olarak değerlendiren Erzurum Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Hakkı Hınıslıoğlu, ivedilikle bitirilmesinde Türkiye'ye çok büyük fayda sağlayacağını vurgulayarak şöyle konuştu: "Önümüzdeki dönem dünya piyasalarında su ve gıda maddelerinin çok önemli bir yer edineceğini görebiliriz. O yüzden Türkiye olarak bugünden bunun plan ve programını yapıp önümüzdeki iki-üç sene içerisinde dünyaya gıda maddelerini ve suyu satar hale gelmek durumundayız. Eğer gıda maddesi konusunda dünyaya muhtaç hale gelirsek, bu sene bakliyat ve et ürünlerinde yaşadığımız sorunları bundan sonra daha fazla yaşarız."

Hınıslıoğlu, bölgesel olarak bir Doğu Anadolu Projesi (DAP) olduğunu belirterek, yıllardan beri gündemde olan bu projenin hayata geçmesi gerekliliği üzerinde durarak görüşlerini şöyle dile getirdi:

"GAP gibi DAP'ın da çok kısa bir gelecekte hayata geçirilmesi gerekiyor. Doğu ile batı arasındaki gelişmişlik farkını gidermek TOBB'un kanununda var Bu konular üzerinde durulmalı ve bu konularda projeler üretilmeli. DAP Projesi üretilmiştir ve siyasi otorite öyle ya da böyle gündeme alıp yürütecektir. DAP sadece tarım ile ilgili bir projedir. Hayvancılıkla, turizmle, jeotermalle, rüzgâr enerjisiyle ilgili başka projeler de üretmek lazım.

Türkiye'nin sahip olduğu akarsuların yüzde 85'i bizim bölgede. Şu anda bunun yüzde 15'ini ancak kullanıyoruz. Küresel ısınma, kuraklık gibi coğrafik etkenleri artık bir şekilde teknolojiyle değiştirmenin yollarını aramalıyız. Küresel ısınma şartlarını, dezavantajdan avantaja çevirmek durumundayız. Türkiye akarsu olarak dünyanın çok ihtiyaç duyduğu bir zenginliğe sahip. Doğu Anadolu da Türkiye'nin içinde bulunan en büyük zenginliğe sahip bölge. Akarsularımızı yeterince kullanamıyoruz. Şu an bizim bölgeden üç tane boru hattı geçmekte. Bakü-Ceyhan Boru Hattı var. İran'dan ve Azerbaycan'dan gelen doğal gaz var, bunlar Edirne'ye kadar gidiyor. Peki, niçin biz doğudaki akarsularımızı boru hattıyla batıya taşıyamıyoruz? Niye bunun projelerini yapmıyoruz? Küresel ısınmadan kaynaklanan kuraklığı da bir şekilde çözüp, dünyada tarımsal üretimi en iyi şekilde yapan bir ülke haline gelebiliriz."

2008-2012'DE GAP'A SAĞLANACAK EK FİNANSMAN (Milyon YTL)

Ekonomik Kalkınmanın Gerçekleştirilmesi: 1 Milyar 96 Milyon YTL
(Toplam ihtiyaç 1 milyar 344 milyon YTL)

Cazibe merkezleri	265
Teşvik politikaları	265
KOBİ destekleri ve kümelenme	60
Teknoparklar	6 milyon
Kültür Turizm	129 milyon
Doğal kaynaklar, yenilenebilir enerji	45
Tarım	590 milyon

Sosyal Gelişmenin Sağlanması: 2 milyar 698 milyon YTL
(Toplam ihtiyaç 5 milyar 114 milyon YTL)

Eğitim	1,059
İstihdam	339
Sağlık	587
Sosyal hizmet ve yardımlar	334
Kültür sanat	378 milyon

Altyapının Geliştirilmesi: Aktarılacak ek kaynak 10,594 milyon YTL
(Toplam ihtiyaç 20 milyar 99 milyon YTL)

Sulama	8,784
Enerji	ek kaynak öngörülmüyor
Ulaştırma	1,367
Sosyal fiziki altyapı	442

Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi: Aktarılacak ek kaynak 120 milyon YTL
(Toplam ihtiyaç 121 milyon YTL)

Taşra teşkilatları	ek kaynak öngörülmüyor
GAP Bölge Kalkınma İdaresi	ek kaynak öngörülmüyor
Yerel İdareler ve bölgesel kuruluşlar	120

NOT: *2008 - 2012 yılları arasında merkezi bütçeden ayrılacak ek kaynak toplamı 14 milyar 533 milyon YTL.*

